

อรรถกถา เสรีวาณิชชาดก

ว่าด้วย เสรีวาณิช

พระผู้มีพระภาคเจ้า เมื่อประทับอยู่ในเมืองสาวัตถี ทรงปรารภภิกษุรูปหนึ่งผู้ละความเพียรเหมือนกัน จึงตรัสพระธรรมเทศานี้ มีคำเริ่มต้นว่า อิธ เจ ทิ วิราเธสิ ดังนี้ ก็พระศาสดาทรงเห็นภิกษุนั้นถูกภิกษุทั้งหลายนำมาโดยนัยก่อนนั้นแล จึงตรัสว่า ดูก่อนภิกษุ เธอบวชในศาสนาอันให้มรรคผลเห็นปานนี้ เมื่อละความเพียรเสีย จักเศร้าโศกตลอดกาลนาน เหมือนเสรีวาณิชเสื่อมจากตลาดทองคำอันมีค่าแสนหนึ่ง ฉะนั้น

ภิกษุทั้งหลายทูลอ้อนวอนพระผู้มีพระภาคเจ้า เพื่อทรงแสดงเรื่องนั้นให้แจ่มแจ้ง พระผู้มีพระภาคเจ้าได้ทรงการทำเหตุอันระหว่างภพปกปิดไว้ ให้ปรากฏในอดีตกาล ในกัปที่ ๕ แต่ภัทร์กัปนี้ พระโพธิสัตว์ได้เป็นพ่อค้าเร่ ชื่อว่าเสรีวะ ในแคว้นเสรีรัฐ เสรีวาณิชนั้น เมื่อไปเพื่อต้องการค้าขาย กับพ่อค้าผู้โลเลคนหนึ่ง ชื่อว่าเสรีวะ ข้ามแม่น้ำชื่อว่าเนลพาหะ แล้วเข้าไปยังพระนครชื่อว่า อริฏฐปุระ แบ่งถนนในนคร (ไปคนละทาง) กันแล้วเที่ยวขายสินค้าในถนนที่ประจวบกับตน

ฝ่ายวาณิชนอกนี้ ยึดเอาถนนที่ประจวบเข้ากับตนเท่านั้น ก็ในนครนั้นได้มีตระกูลเศรษฐีตระกูลหนึ่งเป็นตระกูลเก่าแก่ บุตร พี่น้องและทรัพย์สินทั้งปวงได้หมดสิ้นไป ได้มีเด็กหญิงที่กำลังเจริญวัยอย่างเข้าวัยสาวน้อย รุ่งๆ คนหนึ่งซึ่งเหลืออยู่กับยาย ๆ ยายหลานแม้ทั้งสองนั้นกระทำการรับจ้างคนอื่นเพื่อยังอัตตภาพให้เป็นไป ก็ในเรือนนั้น ได้มีตลาดทองคำมหาเศรษฐีของยายกับหลานนั้นเคยใช้สอย ถูกจัดเก็บไว้กับภานะอื่นๆ เมื่อไม่ได้ใช้สอยมานาน จึงถูกทับถมเต็มไปด้วยฝุ่นละอองจนแลดูตั้งเขมาจับ ๆ ยายและหลานเหล่านั้นย่อมไม่รู้แม้ความที่ตลาดนั้นเป็นตลาดทองคำอันมีค่า ๆ

สมัยนั้น วาณิชโลเลคนนั้นเที่ยวร้องขายของว่า จงถือเอาเครื่องประดับ จงถือเอาเครื่องประดับ ได้ไปถึงประตูบ้านนั้น กุมาริกานั้นเห็นวาณิชนั้น จึงกล่าวกะยายว่า “ยายจ้ายาย! ขอยายจงซื้อเครื่องประดับอย่างหนึ่งให้ฉันเถิด! โดยเฉพาะตั้งหู (ตุ้มหู) คู่สวยๆ จะยาย! นะยายนะ! ฉันเห็นเพื่อนฉันทุกคนต่างมีตั้งหูคู่สวยๆ ไว้เป็นเครื่องประดับกันทุกคนเลยจะยาย.. มีแต่ฉันเพียงคนเดียวเท่านั้นที่ไม่มีอย่างกะเพื่อนเขา ฉันจึงรู้สึกอับอายเพื่อนๆ เขาที่ต่างมีตั้งหูสวยๆ มาอวดกันในแต่ละวัน! นะยายนะ! จงซื้อตั้งหูสักหนึ่งคู่ที่เป็นเครื่องประดับสวยๆ ให้ฉันเถิดนะยายจ๋า!” ยายกล่าวว่า “หลานรักเอ๋ย.. เราเป็นคนจน จักเอาอะไรไปซื้อเครื่องประดับอันสวยงามนั้นเล่า!” กุมาริกาบอกว่า “พวกเรามีตลาดใบนี้อยู่ และตลาดใบนี้ไม่เป็นอุปการะเกื้อกูลแก่พวกเรา จงให้ตลาดใบนี้แก่หนายาณิชนั้นไป แล้วถือเอาเครื่องประดับอย่างที่ฉันพึงพอใจนั้นแล ๆ แม้ครั้งที่สอง! แม้ครั้งที่สาม! ๆ

ด้วยความสงสารหลานสาวผู้กำพร้าคนเดียวของยาย ยายจึงอนุญาตให้หลานสาวเรียกหนายาณิชมายังเรือนของตน แล้วให้นั่งบนอาสนะที่จัดเตรียมไว้ให้ จึงให้หลานสาวจงไปนำตลาดใบนั้นมา เพื่อต้องการให้ตลาดใบนี้กับหนายาณิชเพื่อแลกกับสิ่งของกำไลเครื่องประดับหนึ่งอย่างแก่หลานสาวคนเดียวของตน แล้วกล่าวว่า “เจ้านาย ท่านจงถือเอาตลาดนี้ไป แล้วให้เครื่องประดับอะไรๆ ก็ได้แก่หลานสาวของท่านหนึ่งอย่างเถิด”

หนายาณิชเอามือจับตลาดนั้นแล คิดว่าจักเป็นตลาดทองคำแท้ จึงพลิกเอาเข็มซิดที่หลังตลาด เมื่อพิสูจน์รู้ว่าเป็นทองคำแท้ จึงคิดว่าเราจักไม่ให้อะไรๆ แก่คนเหล่านี้ในครั้งนี้ แล้วจกย่อนกลับมาเพื่อนำเอาตลาดทองคำใบนี้ไปในภายหลัง นายวาณิชจึงได้คิดวางแผนอกุศลอันแยบคาย แล้วกล่าวว่า “ตลาดใบนี้จะมีราคาอะไร! ราคาของ

ถาดใบนี้ แม้กึ่งมาสกก็ยังไม่ถึง เราไม่นำมาเสียเวลาทำมาค้าขายกับพวกหญิงสนุนต่ำต้อยอย่างเอ็งทั้งสองเลย! ทีหลังพวกเจ้าจงอย่าได้บังอาจรบกวนเวลาทำมาหากินอันมีค่าของข้าอีกพวกหญิงถ่อย! จงจำใส่ใจไว้!” เขาจึงโยนถาดทองเก่าใบนั้นไปที่ภาคพื้น แล้วลุกจากอาสนะหลีกไป ๕

ส่วนพระโพธิสัตว์คิดว่า คนอื่นยอมได้เพื่อจะเข้าไปยังถนนที่นายวานิชชนั้นเข้าไป แล้วออกไป จึงเข้าไปยังถนนนั้น ร้องขายของว่า จงถือเอาเครื่องประดับ ดังนี้ ตามทางที่ดำเนินมุ่งหน้าไป ทั้งเหลียวขวาแลซ้ายตามบ้านเรือนที่ตั้งอยู่สองฝั่งข้างทางไปเรื่อยๆ กระทั่งถึงประตูบ้านนั้นนั่นแล ๕

กุมาริกานั่นกล่าวอย่างกะยั้นกะยอกะยายตอย่างเช่นเมื่อครั้งพบนายวานิชพาลชนก่อน แม้ครั้งที่สอง! แม้ครั้งที่สาม! ๕ ลำดับนั้น หญิงจนชะราผู้เข็ญใจและน่าสงสารจึงได้คิดเห็นใจหลานสาวกำพร้าคนเดียวของตน จึงคิดทบทวนดังนี้ว่า “ตนก็แก่ชรามากแล้ว เพราะถ้าหากตนไม่มีหลานกำพร้าคนนี้อยู่เป็นเพื่อน ตนคงโศรกเศร้าเหงาหงอยอยู่อย่างโดดเดี่ยวเดียวดายตามลำพังแน่เทียว!” เมื่อหญิงชะราคิดขึ้นได้เช่นนี้แล้วจึงได้กล่าวแก่กุมาริกาหลานสาวพร้อมทั้งน้ำตาคลอ ๕ ดังนี้ว่า “หลานเอ๋ย นายวานิชผู้มาแย่งเรื่อนี้คนก่อน ได้ทำการโยนถาดเก่าคร่ำคร่าที่มีค่าแก่กึ่งมาสกใบนั้นลงบนภาคพื้นไปแล้ว บัดนี้ เราจักให้อะไรแก่พ่อค้าวานิชผู้มาทีหลังท่านนี้ แล้วถือเอาเครื่องประดับเล่า!”

กุมาริกาบอกว่า “ยายจ๋า.. นายวานิชคนนั้นพูดจาหยาบค้าย ส่วนนายวานิชคนนี้มีท่าทางสุภาพแลดูน่าเชื่อถือและน่าไว้วางใจ และพูดจาอ่อนโยน ท่านคงจะรับเอาถาดเก่าใบนั้นจากเราทั้งสองด้วยความเห็นใจก็เป็นได้ เราควรเรียกท่านเข้ามาแย่งเรื่อนของเราด้วยความสุภาพอ่อนน้อมเถิด” ยายกล่าวว่า “ถ้าเช่นนั้นเจ้าจงเรียกเขาเข้ามาเถิด” กุมาริกานั้นจึงเรียกนายวานิชนั้นมา ลำดับนั้นหญิงชะราและหลานสาวได้ให้ถาดใบนั้นแก่พระโพธิสัตว์นั้น ผู้เข้าไปยังเรื่อน แล้วนั่ง ๕

พระโพธิสัตว์จึงรับถาดทองเก่าคร่ำคร่าใบนั้นมาพิสูจ ด้วยการใช้พินขบที่ขอบถาดเบาๆ จึงรู้ว่าถาดนั้นเป็นถาดทองคำแท้ ต่อจากนั้นจึงได้กล่าวขึ้นว่า “แม่เจ้าทั้งสอง ถาดใบนี้ทำจากทองคำแท้ ซึ่งมีค่าตั้งแสนกหาปณะ ส่วนสินค้านี้มีค่าเท่าถาดทองใบนี้ ไม่มีในมือของเรา” ยายและหลานจึงกล่าวตอบว่า “เจ้านาย.. นายวานิชผู้มาก่อนพูดว่า ถาดใบนี้มีค่าไม่ถึงกึ่งมาสก แล้วเหวี่ยงถาดลงพื้นไป แต่ถาดใบนี้จักเกิดเป็นถาดทองคำเพราะบุญของท่าน พวกเราให้ถาดใบนี้แก่ท่าน เพื่อแลกกับเครื่องประดับอันสวยงามอย่างใดอย่างหนึ่งแก่หลานสาวกำพร้าคนเดียวของฉันทเถิด.. เมื่อท่านให้อะไรๆ ก็ได้แก่พวกเรา แล้วจงถือเอาถาดใบนี้ไป!”

ขณะนั้น พระโพธิสัตว์จึงให้กหาปณะ ๕๐๐ ซึ่งมีอยู่ในมือ และสินค้าซึ่งมีราคา ๕๐๐ กหาปณะทั้งหมด แล้วขอเอาไว้เพียงเท่านั้นว่า “ท่านทั้งหลายจงให้ตาชั่งนี้กับถู และกหาปณะ ๘ กหาปณะแก่ข้าพเจ้า” แล้วถือเอาถาดนั้นหลีกไปอย่างรวดเร็ว! พระโพธิสัตว์นั้นรีบเร่งไปยังฝั่งแม่น้ำที่เป็นท่าเทียบเรือข้ามฝาก แล้วได้ทำการตกลงหมาเรือทั้งลำกับนายเรือ ด้วยราคากหาปณะ ๘ กหาปณะ แล้วจึงขึ้นเรือพร้อมทั้งกำชับกับนายเรือให้จงนำเรือออกจากท่าเทียบเรือโดยทันที อย่างเร่งด่วน ณ ที่นั้นแล ๕

เมื่อพระโพธิสัตว์ได้หันหลังเดินลับไปจากบ้านของยายหลานทั้งสองชั่วประหนึ่งนั้น ๕ ในทันใดนั้นนายวานิชผู้พาลได้หวนกลับไปยังเรื่อนของหญิงทั้งสองนั้นอีกครั้งในเวลาเดียวกันที่พระโพธิสัตว์ได้เดินจากลับตาไป เพราะเพื่อถาดทองคำอันมีค่าใบนั้น แล้วกล่าวแก่หญิงทั้งสองว่า “ท่านจงนำถาดใบนั้นมาแก่เราๆ จักให้

อะไรๆ บางอย่างแก่ท่าน” ส่วนยายหลานทั้งสองนั้นได้บริภาษนายวานิชชนพาลนั้น ด้วยกล่าวว่า “ก่อนหน้า
นี้ท่านเรียกรเราทั้งสองว่าหญิงถ้อยผู้ยากจนต่ำต้อย แต่มาครั้งนี้ท่านมาเรียกขานเราทั้งสองว่า “ท่านจงนำภาค
ไบนั้นมาแก่เราๆ จักให้อะไรๆ บางอย่างแก่ท่าน”” แล้วกล่าวต่อไปว่า “ท่านได้กระทำภาคทองอันมีค่าตั้ง
แสนกหาปณะของพวกเรา ให้มีค่าเพียงกิ่งมาสก แต่ว่านายวานิชผู้มีคุณธรรมคนหนึ่ง เหมือนกับนายท่านนั้น
แหละ! ได้ให้ทรัพย์พินหนึ่งแก่พวกเรา แล้วถือเอาภาคทองนั้นไปแล้ว!”

เมื่อนายวานิชผู้ชนพาลเมื่อได้ฟังดังนั้นแล้ว จึงคิดขึ้นว่า “เราเป็นผู้เสื่อมจากภาคทองคำอันมีค่าตั้งแสน
กหาปณะให้แก่นายวานิชชนพาลผู้ซึ่งมาทีหลังเราและเขาได้ทำความเสื่อมอย่างใหญ่หลวงแก่เราหนอ!” จึงเกิด
ความผิตหวังเศร้าโศกเสียใจด้วยความเสียดายภาคทองคำอันมีค่าไบน้อย่างไม่มีวันที่จะได้มันกลับคืนอย่า
งกรำกลืน! ขณะนั้นเขาจึงไม่อาจดำรงสติไว้ได้ และได้ไปรยกหาปณะที่อยู่ในมือและหาบสิ่งของเครื่องประดับ
พร้อมทั้งผ้าถุงผ้าห่มของตนไว้ที่ประตูเรือนของยายหลานทั้งสองนั้นนั่นแล! ด้วยความอาฆาตแค้นอย่าง
สุดกำลัง! ในมือได้แต่ถือคันชั่งทำเป็นไม้ค้อนพร้อมทั้งได้ตระโกนถามหญิงทั้งสองไปว่า “ชาวนานิชผู้ได้ทำ
เราฉิบหายได้เดินหนีไปหนทางทิศใด?!

ส่วนหญิงทั้งสองได้ตอบกับเขาไปตามตรงว่า “ท่านวานิชผู้เต็มเปี่ยมไปด้วยคุณธรรมสูงส่งและเป็นผู้ให้อุป
การคุณแก่เราทั้งสอง ได้เดินหลบหนีไกลอย่างเร่งรีบไปทางฝั่งแม่น้ำที่เป็นท่าเทียบเรือนั่นแล! ท่านจงดำเนินไป
ตามทางที่เราบอกเถิด” ส่วนนายวานิชชนพาลจึงได้เร่งฝีเท้าอย่างเร่งรีบมุ่งหน้าตามรอยเท้าพระโพธิสัตว์ ไป
ยังฝั่งแม่น้ำแห่งนั้น และได้แลเห็นพระโพธิสัตว์ผู้ซึ่งกำลังโดยสารไปบนเรือที่ได้เคลื่อนออกจากท่าเทียบเรือไป
มาดๆ จึงได้แต่ตระโกนเรียกนายเรือว่า “ท่านผู้เจริญ ท่านจงกลับเรือมารับเราผู้ต้องการข้ามฝากไปยังฝั่งโน้น
ไปพร้อมกับท่านๆ จงยกย้อนกลับมารับเราเถิด! ถ้าท่านหวนกลับมารับเราๆ จะจ่ายเพื่อตอบแทนท่านอย่าง
งาม!” ส่วนนายเรือเมื่อได้ยินดังนั้นแล้วจึงเกิดความโลภขึ้นในใจ พร้อมทั้งได้พยายามหวนกลับมาเรือเพื่อไป
รับชายที่ทำการตระโกนด้วยประโยคเดียวอย่างต่อเนื่องอยู่ ณ ที่ชายฝั่งแม่น้ำนั้น ๆ

ส่วนพระโพธิสัตว์ได้ห้ามยับยั้งนายเรือผู้เกิดความโลภว่า “ท่านจงอย่ากลับเรือย้อนไปรับชายคนนั้นเลย!
เพราะข้าพเจ้ากับท่านได้ทำการตกลงราคาค่าเหมาลำเรือด้วยค่ากหาปณะตั้ง ๘ กหาปณะ! โดยท่านรับปาก
กับข้าพเจ้าว่าจะไม่จอตริบผู้โดยสารท่านอื่นๆ อีก ๆ แต่บัดนี้ท่านกำลังทำการไม่รักษาสัจจะที่ท่านได้ให้ไว้แก่
ข้าพเจ้าเมื่อชั่วคู่นี้ ๆ ถ้าหากท่านไม่รักษาสัจจะที่ไว้กับข้าพเจ้าในครั้งนี้ ถ้าไม่เช่นนั้นข้าพเจ้าจะประกาศแก่
ผู้โดยสารท่านอื่นๆ ที่ร่วมโดยสารไปพร้อมกับข้าพเจ้าและท่านในครั้งนี้ ให้รับรู้ว่าท่านเป็นคนโลเลไม่รักษาส
ัจจะด้วยการโกงค่าเหมาลำเรือโดยสารแก่ข้าพเจ้า ผู้ซึ่งได้ทำการจ่ายท่านตั้ง กหาปณะ ๘ กหาปณะทีเดียว!
แล้วต่อไปในภายภาคหน้า ข้าพเจ้ารับรองว่าจะไม่มีใครๆ กล้าโดยสารไปกับท่าน เพราะท่านไม่น่าเชื่อถือและ
ชนทั้งหลายเหล่านั้นมิสามารถให้ความไว้วางใจใช้บริการโดยสารแก่ท่านได้อีกต่อไป! และแม่น้ำชื่อว่า “นัล
พาหะ” แห่งนี้ไม่ได้มีแต่เรือโดยสารของท่านลำเดียว ท่านยังมีคู่แข่งอีกมากมายหลายลำเรือโดยสารด้วยกัน
ๆ” เมื่อนายเรือได้ยินดังนั้นแล้ว จึงได้ผินใจหันหลังให้นายวานิชชนพาลเพื่อออกเรือมุ่งหน้าข้ามแม่น้ำไปยังฝั่ง
ท่าเทียบเรือตรงข้ามด้วยความปลอดภัยและทันเวลาไปพร้อมๆ กับความเสียดายค่าจ้างอันงามจากชาวนานิช
ชนพาลนั้นด้วยความผิตหวังแล ๆ

เมื่อนายวานิชชนพาล แม้นอกนี้ เห็นพระโพธิสัตว์ดำเนินไปอยู่นั่นแล! เกิดความโศกมีกำลัง หทัยร้อน เลือด
พุ่งออกจากปาก หทัยแตกเหมือนโคลนในบึง และได้ล้มลงแทบพื้นทราย พร้อมกับกำทรายขึ้นมาเต็มกำมือ

พร้อมทั้งชูมือขึ้นและได้โปรยเมล็ดทรายลงแทบพื้น พร้อมกับมีจิตผูกอาฆาตแค้นพระโพธิสัตว์ ด้วยการกล่าว
ว่า “ข้าจะจองเวรชาวยวานิชผู้ทำให้ได้รับความฉิบหายไปตลอดจนกว่าจะครบเมล็ดทรายในกำมือเราที่
กำลังถูกโปรยลงสู่แทบพื้นทั้งหมดนี้ นับตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป ฯ” อย่างไม่ลดละปล่อยวาง กระทั่งเขาได้สิ้นลม
หายใจไป ณ ที่นั้นตามฉะนี้แลฯ วาณิชชนพาลนั้นผูกอาฆาตพระโพธิสัตว์ ถึงความสิ้นชีวิตลง ณ ที่นั้นนั่นเอง
ฯ

นี่เป็นการผูกอาฆาตในพระโพธิสัตว์ของพระเทวทัต เป็นครั้งแรก พระโพธิสัตว์กระทำบุญมีทานเป็นต้น ได้ไป
ตามยถากรรม พระสัมมาสัมพุทธเจ้า ครั้นตรัสพระธรรมเทศนาแล้ว ทรงเป็นผู้ตรัสรู้พร้อมเฉพาะแล้วแล ได้
ตรัสพระคาถานี้ว่า

ถ้าท่านพลาดโสดาปัตติมรรค คือความแน่นอนแห่งพระสัทธรรมในศาสนา นี้ ท่านจะต้องเดือดร้อนใจใน
ภายหลัง สิ้นกาลนาน เหมือนวาณิชชื่อ เสรีวะ ผู้นี้ ฉะนั้น.

บรรดาบทเหล่านั้น บทว่า อิธ เจ น วิราเธสิ สทุทฺทมุสฺส นียามกํ ความว่า หากท่านพลาด คือ ถ้าท่านพลาด
โสดาปัตติมรรค กล่าวคือความแน่นอนแห่งพระสัทธรรมอย่างนี้ ในศาสนา นี้ อธิบายว่า ท่าน เมื่อละความเพียร
จะไม่บรรลุคือไม่ได้.

บทว่า จิริ ตูว อนุตฺตปฺเปสิ ความว่า เมื่อเป็นอย่างนั้น ท่านเมื่อเศร้าโศก คือรำไรอยู่ตลอดกาลนาน ชื่อว่าจัก
เดือดร้อนใจภายหลัง ในกาลทุกเมื่อ. อีกอย่างหนึ่ง ในบทนี้มีอธิบายดังนี้ว่า ท่านเกิดในนรกเป็นต้น เสวยทุกข์
มีประการต่างๆ ตลอดกาลนาน ชื่อว่าจักเดือดร้อนใจภายหลัง คือชื่อว่าจักลำบาก เพราะความเป็นผู้ละความ
เพียร คือเพราะความเป็นผู้พลาดอริยมรรค

ถามว่า จักเดือดร้อนภายหลัง อย่างไร? ตอบว่า จักเดือดร้อนภายหลัง เหมือนนายวาณิช ชื่อว่าเสรีวะ ผู้นี้
อธิบายว่า เหมือนนายวาณิชผู้นี้ อันมีชื่ออย่างนี้ว่า เสรีวะ. ท่านกล่าวคำอธิบายนี้ไว้ว่า เมื่อก่อน วาณิชชื่อเสรี
วะได้ถาดทองมีค่าหนึ่งแสน ไม่ทำความเพียรเพื่อจะถือเอาถาดทองนั้น จึงเสื่อมจากถาดทองนั้น เดือดร้อนใจ
ในภายหลังฉนใด แม้เธอก็จนนั้นเหมือนกัน. เมื่อไม่บรรลุอริยมรรคอันเช่นกับถาดทองที่เขาจัดเตรียมให้ใน
ศาสนา นี้ เพราะละความเพียรเสีย เป็นผู้เสื่อมรอบจากอริยมรรคนั้น จักเดือดร้อนใจภายหลัง ตลอดกาลนาน ก็
ถ้าจักไม่ละความเพียรไซ้ จักได้โลกุตระธรรม แม้ทั้ง ๔ ในศาสนาของเรา เหมือนนายวาณิชผู้เป็นบัณฑิต ได้
เฉพาะถาดทอง ฉะนั้น.

พระศาสดาทรงถือเอายอดด้วยพระอรหัตตพรหมแสดงพระธรรมเทศนาแก่ภิกษุนี้ อย่างนี้ **แล้วทรงประกาศจะ**
๔ ในเวลาจบสัจจะ ภิกษุผู้ละความเพียร ดำรงอยู่ในพระอรหัตตอันเป็นผลเลิศ แม้พระศาสดาก็ทรงตรัสเรื่อง ๒
เรื่องสืบต่อกัน แล้วทรงประชุมชาดกว่า วาณิชพาลในกาลนั้น ได้เป็น **พระเทวทัต** ในบัดนี้ นายวาณิชผู้เป็น
บัณฑิตในกาลนั้น ได้เป็น **เราเอง** ทรงให้เทศนาจบลงแล้ว.

By Miss Bawwarwnrak Krinkwasutponziry (นางสาว บวรลักษณ์ กริ่งวสุพลศิริ)

Updated: 17/10/2016 20:30:45., 19/10/2016 07:22:45., 19/10/2016 11:15:45., 20/10/2016 09:45:54.